

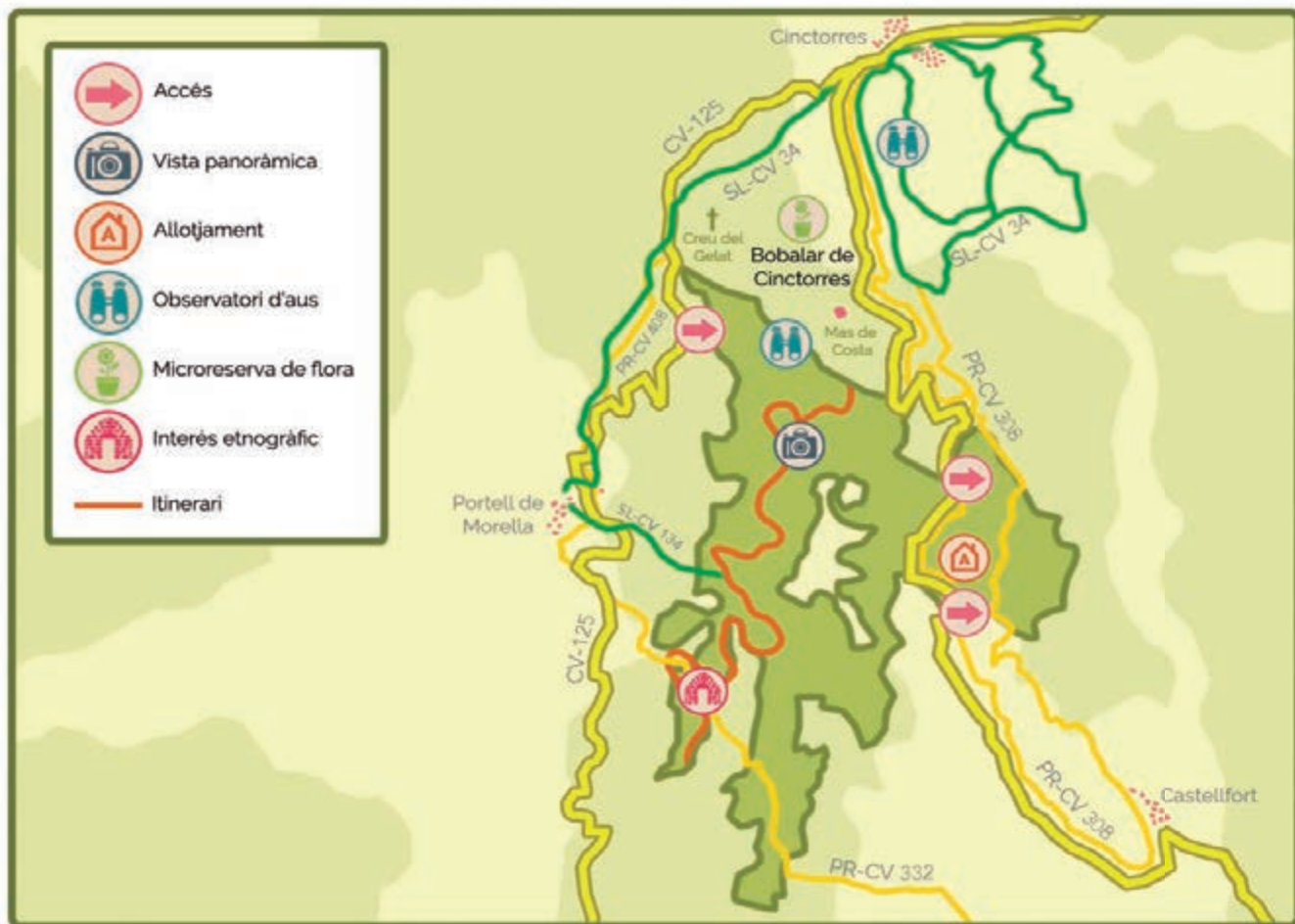
+ PARATGES CASTELLÓ

RAMBLA CELUMBRES

CASTELLFORT
CINCTORRES
PORTELL DE MORELLA

Entre roques

El mapa del tresor.....

Són diversos els accessos a aquest paratge des de les carreteres CV-125 i CV-124, que quasi el rodegen i que, a més, uneixen les tres poblacions a les quals pertany: Castellfort, Cincorres i el Portell de Morella. Està molt ben indicat, així que no tens pèrdua. Accedir per un lloc o un altre dependrà de la zona del paratge que vullgues visitar.

Has arribat a un Espai Protegit. Sigues protagonista de la seua conservació

Descobrir una xicoteta meravella.....

Rambla Celumbres és l'exemple de quant es pot aconseguir unint forces, ja que per a conservar aquest paratge al complet es van unir les localitats de Castellfort, Cincorres i el Portell de Morella.

I és que el paratge ho mereix. La **rambla** és només un dels encants, amb **l'aigua amagada** davall les pedres, amb els seus racons humits i ombrius on arrelen **aurons**, **boixos**, **grèvols**, **tillers** i inclús **teixos**.

Conforme les parets abruptes van guanyant en altura apareixen els bosquets madurs de **pins negrals**, **carrascars** i inclús **pi roig** i **roures valencians**. **Ginebres**, **cornicabres**... la varietat és quasi interminable si sumem les

Qui divisa una miloca mai ho oblida

Els aurons animen el paisatge amb els seus canvis de color

plantes aromàtiques i medicinals, com els **timents** o el **rabó de gat**.

Els animals adoren aquest paratge i podem trobar des de **cabra** i **gat salvatge**, **teixons**, **esquirols** i **lirons** a gran varietat d'aus. **Voltors lleonats**, **àguiles reials** i **àguiles serperes**, **enganyapastors**, i la peculiar **miloca** faran felices les persones aficionades a l'ornitologia que aguaiten a la **Roca Roja**, la **Roca Parda** o la **Roca del Corb**, que són increïbles miradors naturals.

Gaudir del natural.....

Per a traure partit a un dia en el paratge el millor és calçar-se unes bones botes de muntanya i gojar de totes les **sendes** que, ben senyalitzades, et mostren els seus millors amagatalls.

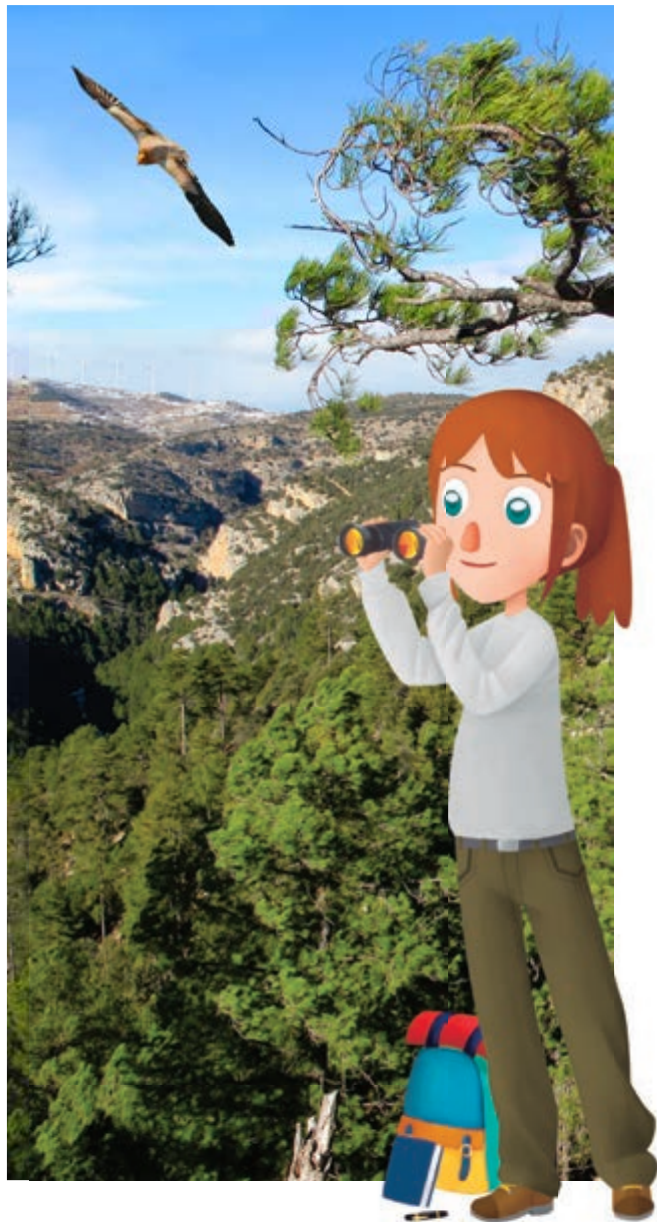
Però potser el més convenient per a un primer acostament siga recórrer el **PR-CV 408** que és circular d'uns 15,5 quilòmetres. Això sí, els desnivells són importants ja que es baixa i puja de la rambla, així que farà falta paciència i bones cames.

Per a acurtar la caminada es pot prendre el **SL-CV 134** quan aquest s'encreua amb el PR i així passar, en meitat de la pujada des de la rambla, pel **Toll d'en Drac**, que és una curiosa bassa excavada per un salt d'aigua en època de pluges i de la que es diu que forma un remolí al seu interior.

Potser serà bona idea passar més d'un dia en el paratge, i per a això té inclús un **refugi forestal**, el Mas de Falcó, pròxim al PR-CV 308.

I és cita quasi obligada passar més d'una estona en algun dels seus **observatoris d'aus**, tant dins com fora del paratge, com el que mira a la Roca Parda, el de Torre dels Moros...

Un espai únic per al turisme ornitològic

Això era que.....

El paratge ha estat habitat des de fa segles i d'això queden abundants vestigis com ara el **Mas de Falcó**, d'origen medieval i el **Fossar dels Moros** i la **Costa de l'Albardó**, unes ruïnes de fortificacions també medievals. El **Turó de la Barcella** és un xicotet assentament de l'edat del bronze del què a penes queden restes i l'**Abric del Turó de la Barcella** conté art rupestre del neolític. També creua la rambla un antic **pont** que, segons alguns, podria ser romà.

D'aquelles èpoques tan pretèrites fins al present, el paratge ha estat lloc de **pasturatge** i també de sembra de **cereal**. Bon testimoniatge donen d'això els innumerables bancals, ribassos, assegaadors i refugis fets amb **pedra seca** que encara es conserven, tan necessaris per a protegir els llauradors i pastors de les inclemències del clima.

Antics **forns de calç** i de **carboneres** encara poden ser trobats pels excursionistes més exploradors.

En l'actualitat el paratge ofereix aprofitaments forestals que ajuden també a la seua conservació, com són les **pastures**, les **tòfones blanques i negres**, la caça, ruscós **d'abelles**, els **bolets**, alguna extracció fustera i les plantes

medicinals que molts veïns encara recollecten allí.

El carboneig, un ofici tradicional en perill d'extinció

Sabors: terra i tradició.....

La gastronomia dels pobles a què pertany el paratge és contundent, ideal per a agafar o recuperar forces, i els seus plats solen necessitar una xicoteta sobretaula acompanyada per un **aiguarent** molt típic de la zona.

A Castellfort són típics els plats **trufats**, la **carn salada i fumada** a la planxa i les **rolletes tobés**, però a més tenen plats associats a festivitats: per a santa Quitèria elaboren i decoren unes coques que seran beneïdes abans de repartir-les a la Mare de Déu de la Font i al maig, després de la romeria dels Catinencs, els espera un **guisat de fesols i arròs**.

Et sorprendrà el mos dels embotits

A Cinctorres la cuina de muntanya, ben rica en carns, protegeix del temps i el treball dur. El **corder tendral**, el **pernil**, la **carn salada i fumada** i l'**orsaofregit** seran el plat principal, que després s'acompanyarà amb postres i dolços com la **quallada**, les **coquetes** o els **ametlats**.

Al Portell de Morella cal provar l'**olla de recapte** i les **xulles de corder**. Les **pilotes de carn** i les **botifarres de ceba i arròs** així com el **bolo** i els **xoriços** són ideals per a un entrepà que portar a l'excursió pel paratge. Els dolços també estan plens de calories en forma de **mantegades**, **ametlats** i **rossegons**.

Els secrets de la quallada tradicional

Més enllà del paratge.....

El ritual del foc, sempre present en Sant Antoni

Hauràs de quedar-te uns quants dies a la zona si vols arribar a gaudir del paratge i de tot el patrimoni d'aquestos tres pobles.

Al **Portell de Morella** has de dedicar temps per a vagarejar i traslladar-te a l'edat mitjana. L'antiga **torre de l'homenatge del Castell**, avui convertida en campanar, podria contar-te mil i una llegendes des del seu origen medieval, igual que els llenços de muralla que es conserven i que van tindre 4 portes. I no te'n vages sense visitar la **mostra textil la Rosaleda**

Quan vages a **Cinctorres** comença per la **Casa Palau dels Santjoans** i estudia amb de-

tall el seu **paviment de taulellets de majòlica**. Aprofita també per a veure les restes de **dinosaures** que allí guarden o concerta una visita amb Cinctorres Dinomania per a veure el **jaciment** amb rèpliques. L'antic hospital alberga el **Museu Municipal** i la **Casa Consistorial**: magnífic exemple de gòtic civil.

A **Castellfort**, a més de recórrer els seus carrers, has de buscar la **Mare de Déu de la Font** amb la seua hostatgeria i cavallerisses, i les **ermites de Sant Pere**, on arriben romeries des de moltes localitats i la de **Santa Llúcia**. I, per a seguir amb la riquesa natural d'aquest municipi, res millor que visitar el **Ginebre de la venda de la Roja**, un ginebre monumental com cap altre.

Aquestes localitats celebren en gran la festa de **Sant Antoni** i el paratge té molt a veure per ser allí on busquen el **Maio**, el pi que serà el puntal de la barraca que construiran i cremaran després de les representacions rituals.

Saps ja qui s'amaga davall el llit de pedres?

AGRAÏMENTS

A Jacinto Cerdà Molés per contar-nos les seues vivències en la Rambla i la fauna que ella alberga

A Adrián Deusdad per parlar-nos de les sendes del paratge i dels plats típics de la zona, tan necessaris per a recuperar forces després de la caminada

Ajuntament de
Castellfort

Ajuntament de
Cincorres

Ajuntament de
Portell de Morella

DL CS 639-2017

I, per si vols saber més sobre Rambla Celumbres

Ajuntament de Castellfort: 964 445 781/ www.castellfort.es

Ajuntament de Cincorres: 964 181 001/ www.cincorres.es

Ajuntament Portell de Morella: 964 178 779/ www.portelldemorella.es

www.turismodecastellon.com

